

Nr 9

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse.

I en den 12 februari 1960 dagtecknad proposition, nr 45, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, jämlikt § 87 regeringsformen föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse.

Berörda lagförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse

Härigenom förordnas, att 56 § lagen den 31 mars 1955 om bankrörelse skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

56 §.

Bankaktiebolag må — — — må dock

1. stat, kommun — — — särskild säkerhet;

2. kortvarig kredit — — — anses föreligga;

3. av vederhäftig — — — erhållits; samt

4. kredit utan särskild säkerhet till ett belopp i varje särskilt fall av högst sjuttiofemtusen kronor och sammanlagt högst en tiondel av bankbolagets eget kapital kunna lämnas småföretagare.

4. annan kredit utan särskild säkerhet kunna lämnas till sammanlagt högst en tiondel av bankbolagets eget kapital samt till ett belopp i varje särskilt fall av högst sjuttiofemtusen kronor, då krediten lämnas småföretagare för hans rörelse, och eljest högst femtusen kronor.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet, i den mån ej redogörelse därför lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

Föredragande departementschefen har anfört följande.

Svenska affärsbanker startade hösten 1958 en ny form av kreditgivning genom att bevilja privatpersoner kortfristiga amorteringslån å mindre belopp — i allmänhet ej överstigande 3 000 kronor — utan att kräva särskild säkerhet av låntagaren. Dessa lån, som benämnes privatlån, är enligt överenskommelse mellan bankerna i första hand avsedda för personer med regelbunden inkomst och ordnad ekonomi, vilka för anskaffning av bostad, hemutrustning eller andra varaktiga konsumentvaror eller av annan särskild anledning tillfälligt är i behov av kredit. Som den i 56 § banklagen medgivna rätten att ge blancokrediter icke omfattar lån av nu ifrågavarande art och ställande av säkerhet ej krävs av låntagaren, måste bankerna skaffa annan säkerhet för lånen. Så har skett genom att varje bank för sig träffat avtal med något utomstående företag, som iklätt sig borgen eller annan garanti för lånens återbetalande. Bankerna är emellertid, bl. a. av kostnadsskäl, ej tillfreds med detta system utan önskar få möjlighet att bedriva låneverksamheten i fråga under andra betingelser än som nu sker.

Fullmäktige i riksbanken har förordat att den av bankerna aktualiserade frågan löses på det sättet att de i banklagen medgivna undantagen från kravet på säkerhet för lämnade krediter utvidgas att omfatta även nu ifrågavarande form av lån. Fullmäktige erinrar därvid om att sparbankerna redan har rätt att ge blancokrediter till belopp i varje särskilt fall av högst 5 000 kronor och att för affärsbankerna i gällande banklag gjorts en betydligt större eftergift från kravet på säkerhet än den, som nu ifrågasättes, genom den bankerna medgivna rätten att lämna småföretagare krediter utan särskild säkerhet till ett belopp i varje särskilt fall av högst 75 000 kronor.

Oavsett hur man ser på frågan om användningen och utvecklingen av den nu aktuella låneformen, vilken ju införts först hösten 1958, synes någon tvekan knappast behöva råda om att affärsbankerna bör medges samma lagliga möjligheter som sparbankerna redan har att lämna krediter av det slag varom nu är fråga. Jag ansluter mig därför till den av fullmäktige i riksbanken förordade och av övriga remissinstanser biträdda lösningen att genom ändring av banklagen skapa möjlighet att lämna privatlån utan särskild säkerhet. Lämpligast synes därvid vara att den i 56 § 4. banklagen nu medgivna rätten att till ett sammanlagt belopp, som icke överstiger en tiondel av bankens eget kapital, utan särskild säkerhet lämna kredit åt småföretagare vidgas att omfatta även andra personer än sådana som tillhör nämnda kategori. För annan än småföretagare bör därvid, i likhet med vad som gäller för sparbankerna och i överensstämmelse med vad affärsbankerna avsett med sin framställning, krediter i varje särskilt fall icke få lämnas till högre belopp än 5 000 kronor.

Lagrådet yttrade:

Lagrådet hemställer, att orden »för småföretagare» för tydlighets skull ändras till »då krediten lämnas småföretagare för hans rörelse». I övrigt föranleder förslaget ingen erinran från lagrådets sida.

Denna hemställan har *departementschefen* funnit böra beaktas. Lagförslaget har ändrats i enlighet med vad lagrådet förordat.

Utskottet. I likhet med föredragande departementschefen anser utskottet att affärsbankerna bör medges samma lagliga möjligheter som sparbankerna sedan 1955 har att lämna blancokrediter till ett belopp i varje särskilt fall av högst 5 000 kronor. Erinras må att affärsbankerna redan tidigare erhållit möjlighet att lämna blancokrediter till småföretagare. Möjligheten för affärsbankerna att lämna privatlån utan särskild säkerhet bör lämpligen skapas genom ändring av banklagen. Utskottet biträder det framlagda förslaget härom och hemställer således,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 1 mars 1960

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Schmidt, Strandler, Aspling, Yngve Nilsson, Åke Larsson och Torsten Mattsson;

från andra kammaren: herrar Andersson i Ronneby, Sköldin*, Löfgren, Eliasson i Sundborn*, Persson i Appuna, Agerberg, Adamsson och Nordgren.

* Ej närvarande vid justeringen.